

Številka: 00104-468/2019/6
Datum: 23. 1. 2020

Odgovor na poslansko vprašanje dr. Franca Trčka v zvezi z možnostjo povečanja obsega in števila rejcev ter paše drobnice

Vlada Republike Slovenije je prejela pisno poslansko vprašanje dr. Franca Trčka, kjer uvodoma navaja, da imamo v Sloveniji velik delež t. i. pravih travnih travnikov, ki jih ni možno spremeniti v obdelovalne kmetijske površine. Poslanec meni, da bi bilo potrebno za preprečevanje zaraščanja tovrstnih travnikov in v luči novega Zelenega dogovora spodbujati zlasti gojenje in pašo drobnice.

Poslanec sprašuje Vlado s katerimi obstoječimi in novimi ukrepi bo spodbudila povečanje obsega in števila rejcev ter pašo drobnice.

V nadaljevanju Vlada RS podaja odgovor na zastavljeno vprašanje.

Reja drobnice je spodbujana na razne načine:

- z neposrednimi plačili,
- z ukrepi Programa razvoja podeželja,
- z nalogami javnih služb.

V okviru neposrednih plačil, ki so namenjena podpiranju dohodkovnega položaja kmetov, prejemajo rejci drobnice osnovno plačilo, plačilo za zeleno komponento, plačilo za mlade kmete in, če ima kmetijsko gospodarstvo strme kmetijske površine v gorskem območju, tudi plačilo za območja z naravnimi omejitvami. Na letni ravni se jim izplača okoli 10 % sredstev za neposredna plačila, kar znaša 13 mio EUR. V sedanjem programskem obdobju v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu RS) ni proizvodno vezanih podpor za drobnico, vendar je ministrstvo za kmetijstvo prejelo pobudo za uvedbo tovrstne podpore z letom 2021 in to pobudo proučuje.

Iz Programa razvoja podeželja rejci drobnice uveljavljajo ukrepe: dobrobit živali, ekološko kmetovanje, plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost, kmetijska okoljska podnebna plačila, male kmetije in naložbe v kmetijska gospodarstva.

V ukrep dobrobit živali je bilo v 2018 vključenih 573 kmetijskih gospodarstev, kar predstavlja 8 % od vseh kmetijskih gospodarstev z drobnico.

V ukrep ekološko kmetovanje je bilo v 2018 od 3.741 kmetijskih gospodarstev vključenih kar 1.021 kmetijskih gospodarstev z drobnico ali 27,3 %.

V ukrep plačilo za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost je vključenih 93 % rejcev drobnice. Plačilo za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost je v 2018 tako prejelo 6.679 kmetijskih gospodarstev od 7.162 kmetijskih gospodarstev v RS, ki redijo drobnico. Skupaj so prejeli 7.035.300 EUR plačil za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost.

V okviru ukrepa kmetijsko okoljska podnebna plačila so lahko uveljavljali plačilo za operacijo »reja lokalnih pasem«, ki je namenjeno za pasme, ki jim grozi prenehanje reje, med katere sodijo tudi naslednje pasme drobnice:

- avtohtone pasme: belokranjska pramenka, bovška ovca, istrska pramenka, jezersko-solčavska ovca, drežniška koza; 193,62 EUR na glavo velike živine letno;
- tradicionalne pasme: oplemenjena jezersko-solčavska ovca, slovenska sanska koza, slovenska srnasta koza; 116,17 EUR na glavo velike živine letno.

V letih 2015 do 2017 je bilo za drobnico odobrenih in zahtevanih 639.343 EUR. Operacija nadalje poteka, podatke za 2018 in 2019 pripravlja Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja in jih lahko naknadno posredujemo.

Izplačilo za ukrep male kmetije je prejelo skupaj 3976 kmetijskih gospodarstev, od tega 725 kmetijskih gospodarstev, ki gojijo drobnico ali 18,2 %.

Za podukrep 4.1- Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva je bilo do avgusta 2019 odobrenih 1.323 naložb skupaj, od tega 26 naložb za rejo drobnice, in sicer:

- nakup nove kmetijske mehanizacije ter strojne in transportne opreme za prevoz živali in surovin 17 naložb v skupni vrednosti 330.050 EUR;
- stroški ureditve ali vzdrževanje nepremičnin za kmetijsko dejavnost 5 naložb v skupni vrednosti 250.486 EUR;
- stroški postavitve pašnikov in obor 3 naložbe v skupni vrednosti 16.653 EUR ter
- prispevek v naravi ena naložba v skupni vrednosti 7.449 EUR.

Reja drobnice je podprta tudi v obliki financiranja javne službe strokovnih nalog v živinoreji, ki zajemajo reprodukcijo, selekcijo, ocenjevanje plemenskih vrednosti, ugotavljanje proizvodnih sposobnosti in rodovništvo. V letu 2018 je bilo v izvajanje strokovnih nalog vključenih 19.513 živali in zagotovljenih preko 539.000 EUR, za 2019 pa je bilo vključenih 19.550 živali in predvidenih preko 570.000 EUR.

Izjava se tudi naloga »ohranjanje genetske pestrosti avtohtonih pasem pri plemenjakih in njihovih materah«, kjer se rejcem plemenjakov avtohtonih pasem in njihovih mater vsako leto dodelijo podpore, ki so namenjene vključitvi plemenskih živali v na novo oblikovano gensko banko in situ in vivo. Pomoč prejmejo tudi rejci drežniške koze, belokranjske pramenke in istrske pramenke, torej slovenskih avtohtonih pasem, ki so imele v skladu z Registrom pasem z zootehniško oceno stopnjo ogroženosti 1-kritična ali 2-ogrožena. Za leto 2019 je višina skupnih podpor navedene naloge za vse pasme živali znašala 17.000 EUR.

Sredstva in ukrepi za programsko obdobje po 2020 še niso znana, kažejo pa se okviri skupne kmetijske politike za to obdobje. Neposredne podpore v precej podobni obliki bodo najverjetneje ostale, enako velja za podpore za območja z omejenimi možnostmi za kmetovanje. Hrbtenica predloga novih predpisov je organiziranost v vseh sektorjih kmetijstva. V sklopu, ki predstavlja drugi steber, pa bodo še vedno vodilni ukrep različne investicijske podpore (investicije, mladi kmetje, ...).